

V letošním druhém čísle bulletinu přinášíme novinky o dění v asociaci. Najdete zde také informace o dalších konferencích, aktuálních číslech časopisů, jejich výzvách pro autory či o nových knihách. S přáním pěkných letních dní

Výbor ČAPV

1. Úvodní slovo

Vážené členky, vážení členové,

práce výboru ČAPV se váže k řadě různých aktivit: k tradičnímu organizování výročních konferencí, k vydávání sborníků z nich, nověji i k realizaci vzdělávacích seminářů, k vydání metodologicky zaměřené knihy u příležitosti 30. výročí naší asociace a k vzájemnému sdílení informací mezi členy a mezi širší veřejností (vydávání Bulletinu, aktualizace webových stránek apod.) Nezbytnými otázkami, kterými se v pozici předsedkyně musím rovněž zabývat, jsou i ty související s personálně-ekonomickými záležitostmi fungování asociace, s narůstající administrativou a se spoluprací a komunikací s partnery ČAPV. Mezi ty nejvýznamnější lze jistě zařadit EERU a RVS při AV ČR. Ráda bych Vám tedy nyní stručně referovala o hlavních událostech nejen v rámci naší spolupráce.

Témata řešená na jaře 2022 v rámci EERY v podstatě spočívala v intenzivním hledání možností, jak společně reagovat na válečné dění a jak podpořit naše ukrajinské kolegy. Výsledkem jednání je společné prohlášení národních členů, ke kterému jsme se za ČAPV připojili (<https://eera-ecer.de/news/supporting-educational-research-in-ukraine/>). Dále byla doladována organizační opatření pro uspořádání letošní konference ECER v Jerevanu v její online i kontaktní podobě (<https://eera-ecer.de/ecer-2022-yerevan/>), a to při zajištění maximální bezpečnosti účastníků. Rozhodovalo se také o dalších místech a termínech konferencí ECER. Výsledkem je jistá termínová rotace (srpen a září), neboť uspořádat konferenci v zářijových termínech tak, aby bylo vyhověno maximálnímu počtu zájemců, se jeví jako stále náročnější a leckdy i nemožné. Prezident EERY, Joe O'Hara, potvrdil své plenární, online vystoupení na konferenci ČAPV 2022. A konečně, byla zvolena i nová předsedkyně EERY, Marit Honerød Hoveid, která se ujme své funkce na konferenci v Glasgow v září 2023, po ročním stínování stávajícího předsedy (<https://eera-ecer.de/news/eera-would-like-to-announce-the-new-president-elect-marit-honeroed-hoveid/>).

Na jednání RVS při AV ČR dne 27. dubna 2022 byl pak mimo jiné zvolen nový výbor pro období září 2022–2026. Předsedou se opět stal Lubomír Hrouda, jenž chápe vědecké společnosti zejména jako určitý mezičlánek mezi vědou, výukou a popularizací (<https://www.avcr.cz/cs/onas/aktuality/Vedecke-spolecnosti-nejsou-uzavrene-kluby-maji-byt-uzitecne-vsem/>).

Rozrostl se také počet členských společností, neboť do RVS ČR byla přijata Česká speleologická společnost a Společnost pro studium laboratorních zvířat.

O dalších tématech i podrobnějším vývoji věcí Vám ráda podám bližší informace na členské schůzi, která se bude konat 30. srpna 2022 a na kterou Vás tímto srdečně zvu. Dovolte mi však

také popřát Vám do závěru akademického roku naplněného (státnicovými) závěrečnými zkouškami, uspokojení z dobře odvedené pedagogické práce i z výzkumu.

Na společné, přátelské setkání v srpnu 2022, ať už kontaktně či online, se těší

Jana Poláchová Vašátková

2. Konference ČAPV 2022: zpráva o recenzním řízení

Milé kolegyně, milí kolegové,

již podruhé přebírá výbor ČAPV záštitu nad celým recenzním procesem. Pro zajištění kvality konference a celého recenzního procesu byli vybráni recenzenti, kteří jsou představiteli pedagogického výzkumu v České republice. Celkem 12 recenzentů hodnotilo 93 příspěvků, přičemž každý příspěvek byl posuzován dvěma recenzenty. Autoři tak byli seznámeni s pečlivými a konstruktivními posudky, načež měli možnost své příspěvky upravit a znovu vložit do systému.

Do prvního kola jsme přijali 93 příspěvků, z nichž 30 bylo na základě posudků recenzentů přijato, 52 bylo vráceno k přepracování s připomínkami recenzentů, 1 příspěvek byl zamítnut a 3 návrhy na sympozia byly vráceny k přepracování. Do druhého kola vstoupilo 39 příspěvků, z nichž byly do posterové sekce přeřazeny 3 příspěvky, 8 nebylo vloženo do systému EasyChair do daného data a 3 byly vyřazeny. Celkově tedy bylo po prvním kole přijato 30 % příspěvků, po druhém kole dalších 60 %, čili celková míra přijetí příspěvků po obou kolech recenzního řízení činí přibližně 90 %.

Počty příspěvků v jednotlivých sekcích ukazuje tabulka:

Sekce	Počet příspěvků
1. Teorie a metody v pedagogických vědách	8
2. Vychovávaný a vzdělávaný jedinec	7
3. Učitelé a jejich vzdělávání, učení a rozvoj	16
4. Cíle a obsahy výchovy a vzdělávání nejen z pohledu oborových didaktik	6
5. Procesy a výsledky výchovy a vzdělávání	11
6. Teorie a praxe fungování výchovných a vzdělávacích institucí	7
7. Učení žáků a studentů	10
8. Posterová sekce (tematicky otevřená)	16
9. Sympozia a kulaté stoly (spojené s tématem konference)	3
Celkem	84

Chceme velmi poděkovat recenzentům za jejich svědomitou práci, jelikož se domníváme, že s jejich přispěním zajistíme vysokou kvalitu konferenčních příspěvků a sborníku abstraktů. Rovněž chceme poděkovat všem autorům, kteří své příspěvky upravili s oporou o posudky recenzentů. Velice si vážíme jejich práce na úpravě příspěvků.

Za organizační výbor

Roman Švaříček a Hana Voňková

3. Registrace na konferenci ČAPV

Přihlašování na XXX. výroční konferenci ČAPV *Proměny výchovy a vzdělávání a jejich reflexe v pedagogickém výzkumu*, která proběhne 29.–31. srpna v areálu školy Open Gate v Babicích, bylo spuštěno. Více informací naleznete na <https://capv.cz/instrukce-k-prihlaseni-na-konferenci-capv-2022/>.

Pokud budete mít jakékoliv dotazy ke konferenčním balíčkům či organizaci konference, pište prosím na e-mail konference@capv.cz.

V rámci konference proběhnou dva workshopy (jeden online, jeden na místě konání konference) určené nejen začínajícím výzkumníkům. Účast na workshopech je zdarma, registrace probíhá na <https://capv.cz/konference-capv-2022/#semine-pro-zanajc-vzkumny>.

4. Anketa pro členy ČAPV

U příležitosti výroční konference ČAPV bychom Vás chtěli požádat o pár minut Vašeho času na vyplnění anonymní ankety, kterou naleznete na adrese <https://forms.gle/5HCES19WmxSpElyA9>. Výsledky této ankety jsou důležité pro nás, pro přípravu plenární přednášky na letošní konferenci i pro další fungování asociace a výboru ČAPV.

5. Výzva k podávání nominací na Cenu ČAPV za významnou publikaci

Česká asociace pedagogického výzkumu (dále ČAPV) každoročně oceňuje publikace členů a členek ČAPV a začínajících výzkumníků a výzkumnic v kategorii "Junior". Publikace oceněné Cenou ČAPV za významnou publikaci (dále Cena) vynikají kvalitou výzkumné práce a způsobem její prezentace, otevírají nová výzkumná témata či přinášejí metodologické inovace. Cena je udělována jednou ročně při příležitosti výroční konference ČAPV.

Vyzýváme proto všechny členy ČAPV, aby navrhli práce, jež považují za hodné ocenění. Jedná se o publikace, které vyšly s vročením 2020 a 2021 a které již nebyly odměněny Cenou v předchozím roce (viz <https://capv.cz/capv-ocenuje/>). Automaticky jsou mezi nominované publikace zařazeny dvě statě ze zahraničního periodika s vročením 2019 a 2020, protože v roce 2021 nebyla tato kategorie vyhlášena z důvodu nízkého počtu nominací.

Práce mohou být publikovány na území České republiky nebo v zahraničí, v tištěné nebo elektronické formě. Loni došlo k úpravě mezi prvními dvěma kategoriemi. Třídícím znakem je nyní především místo vydání časopisu. Anglicky psané statě vydané v českém či

slovenském časopise budou nyní hodnoceny v rámci první kategorie spolu s jinými českými či slovenskými texty. Toto rozdělení respektujeme i v letošním roce.

Je vyžadováno, aby byl prvním nebo nanejvýše druhým autorem nominované práce člen ČAPV. Za člena ČAPV je ke dni uzávěrky soutěže považována každá osoba, jež má splněny členské povinnosti (tj. musí mít zaplacený členské příspěvky za předchozí rok nebo být přijata za člena ČAPV po 1. 1. 2021).

V kategorii „Junior“ není členství v ČAPV vyžadováno. Za výzkumníka juniora se považuje kdokoliv, kdo studuje nebo dostudoval a obhájil závěrečnou práci po 1. 1. 2020. Junior musí být hlavním (prvním) autorem práce nominované v této kategorii.

Práce mohou být nominovány v následujících kategoriích:

1. recenzovaná stať v českém či slovenském periodiku;
2. recenzovaná stať publikovaná v zahraničním periodiku (v anglickém, německém či francouzském jazyce);
3. monografie nebo jiná neperiodická publikace (v libovolném jazyce);
4. publikace výzkumníka juniora (článek nebo neperiodická publikace v libovolném jazyce).

„Libovolným jazykem“ se v kategoriích 3 a 4 myslí jazyk český, slovenský, anglický, německý nebo francouzský.

Nominace mohou podávat pouze členové ČAPV. Je možné nominovat i vlastní práci. Nominace musí obsahovat následující údaje:

- a) bibliografické údaje nominované práce a označení autora nebo spoluautorů, kteří jsou členy ČAPV;
- b) explicitní sdělení, že autor/spoluautoři s nominací souhlasí;
- c) jméno osoby, jež práci nominuje;
- d) kategorii, do které je práce nominována. U kategorie junior uveďte typ studia hlavního autora a předpokládané datum jeho ukončení, resp. datum obhajoby kvalifikační práce a jméno školitele;
- e) elektronickou verzi nominované publikace. Tajemník i členové komise jsou zavázáni s touto verzí pracovat v souladu s autorskými právy a jen pro účely hodnotící činnosti v komisi.

Neúspěšná nominace může být v následujícím roce podána znovu, pokud datum vydání práce ještě spadá do uvedeného časového období.

Nominace na cenu ČAPV musí být elektronicky zaslána tajemníkovi komise na adresu martin.chval@pedf.cuni.cz do 20. června 2022 do 24.00 hodin.

Ceny uděluje výbor ČAPV na základě hodnocení komisí pro ceny ČAPV. Výbor ČAPV může výsledky hodnocení, ze kterého vyplývají návrhy na ocenění, buď přijmout, nebo odmítnout, ne však měnit.

Martin Chvál, tajemník komise

6. Pravidla hodnocení publikací nominovaných na Cenu ČAPV

Komise je složena ze šesti významných a respektovaných autorit v oblasti pedagogického výzkumu, členů ČAPV. Jména členů komise jsou vždy zveřejněna při vyhlášení výsledků oceněných publikací. Každý člen komise má k dispozici 6 bodů v rámci každé hodnocené kategorie. Tyto body rozděljuje mezi nominované práce v dané kategorii s tím omezením, že jedné práci lze přidělit maximálně 4 body. Částečné body se nepřidělují. Pokud jsou v nějaké kategorii nominovány méně než tři práce, nebude hodnocení v této kategorii realizováno a případné nominované práce budou automaticky zařazeny do nominace pro další rok.

Pokud je v nějaké kategorii nominována publikace, jejímž autorem či spoluautorem (v kategorii Junior i vedoucím závěrečné práce) je člen hodnotící komise, v dané kategorii se tento člen hodnocení neúčastní.

Před samotným bodovým hodnocením může být svoláno společné jednání komise. Toto jednání svolává tajemník na žádost libovolného člena komise. Poté již členové komise realizují svá bodová hodnocení nezávisle na ostatních, neznají ani výsledky hodnocení kolegů.

O vítězi v každé kategorii (návrh na ocenění) rozhoduje součet bodů. Při shodném počtu bodů u nejlépe hodnocených prací rozhoduje vyšší počet členů, kteří této práci přidělili body. Pokud i v tomto kritériu panuje shoda, vyžádá si tajemník komise samostatné porovnání těchto prací od vybraného čestného člena ČAPV, jenž není členem hodnotící komise (seznam čestných členů je dostupný pod odkazem <https://capv.cz/cestni-clenove/>). Výbor ČAPV si vyhrazuje právo ocenit více než jednu práci v každé kategorii. Výsledky hodnocení jednotlivých členů komise zná pouze tajemník, který je na vyžádání může poskytnout v anonymizované či neanonymizované formě předsedkyni ČAPV i ostatním členům výboru.

Výbor ČAPV si vyhrazuje právo udělit i jiná mimořádná ocenění. Návrhy na tyto nominace od členů ČAPV jsou vítány, přičemž nominace bude přijata, pokud pod ní bude podepsáno alespoň pět členů ČAPV.

Garantem dodržování těchto pravidel je tajemník komise pro ceny ČAPV.

7. Návrhy na úpravu stanov

Na základě výzvy členům, kterou jsme zveřejnili v minulém bulletinu, byla ustanovena tříčlenná pracovní skupina ve složení: Kateřina Lojdomá, Stanislav Michek a Petr Urbánek. Tato skupina se v květnu 2022 sešla online kvůli nastavení mechanismů, jež by umožnily v budoucnu řešit možná obtížná období vyplývající například z omezení spolkového života. Konkrétně se zabývala dvěma úpravami: a) umožněním uspořádání členské schůze nejen v kontaktní podobě a b) mechanismem, který by řešil eventualitu, že by nebyl zvolen na členské schůzi výbor ČAPV.

Pro první případ navrhuje doplnit do odstavce VI.1. větu: „Členská schůze může proběhnout v kontaktní podobě, online, v hybridní podobě nebo příp. korespondenční formou.“ Pro druhý případ nabízíme návrh doplnit stanovy do odstavce VI.9. o dvě věty: „Pakliže se nepovede na členské schůzi zvolit ‚nový‘ výbor do konce funkčního období ‚starého‘ výboru, pak se funkční období ‚starého‘ výboru prodlužuje do členské schůze, z níž vzejde ‚nový‘ výbor. V tomto případě ‚nový‘ výbor zahájí svou činnost na začátku následujícího

měsíce po této členské schůzi a ne 1. ledna následujícího roku po jeho zvolení členskou schůzí.“

Uvedené formulace budou prodiskutovány s právníkem, aby byly v souladu s právním řádem ČR, a poté budou předloženy k projednání členské schůzi při konferenci ČAPV na konci srpna 2022. Pokud máte připomínky nebo podněty, napište prosím na stanislav.michek@uhk.cz.

Stanislav Michek

8. Metodologické workshopy

Metodologicky zaměřené workshopy jsou již tradiční součástí výročních konferencí ČAPV. Nově usilujeme o realizaci podobných workshopů či seminářů během akademického roku, obzvláště pokud jsme o ně specificky požádáni.

Dne 31. 4. 2022 proběhl ve spolupráci ČAPV a koordinační rady doktorských studií v oborových didaktikách na Univerzitě Karlově první z řady plánovaných metodologických seminářů. Tématem byl akční výzkum. Webinář vedl Roman Švaříček. Nahrávka je k dispozici na tomto odkaze: <https://youtu.be/9eJSXU6JMCY>

Romanu Švaříčkovi patří velké poděkování za vedení tohoto webináře.

Další semináře pro koordinační radu doktorských studií v oborových didaktikách na Univerzitě Karlově jsou v jednání a rádi bychom je prostřednictvím nahrávek opět nabídli všem členům ČAPV.

Za výbor ČAPV

Martin Chvál

9. Zpráva z jednání výboru ČAPV

Ve dnech 28. 2., 22. 3. a 6. 5. se uskutečnila online jednání členů výboru ČAPV. Na schůzích byly projednány následující body:

1. Reakce výboru na dění na Ukrajině, zprávy z jednání EERA, možnosti podpory a komunikace na sociálních sítích ČAPV.
2. Koncepční a organizační přípravy konference ČAPV 2022 (recenzní řízení, registrace, koordinace s OpenGate a nastavení poskytovaných služeb, plenární řečníci, workshopy, rámec programu, možnosti účasti online, web konference, pojištění odpovědnosti atd.).
3. Workshopy pořádané ČAPV.
4. Možnosti aktualizace stanov s ohledem na možnost konání členské schůze v hybridní formě.
5. Web ČAPV (sdělení na webu, sborníky z konferencí, možnosti zřízení platební brány atd.).

6. Chybějící sborník z konference ČAPV v Českých Budějovicích.
7. Aktivity k 30. výročí založení ČAPV (vydání knihy k 30. výročí založení ČAPV – recenzi a ediční proces; natočení videí přibližujících pedagogický výzkum veřejnosti – pilotní projekt).

Další schůzka členů výboru proběhne v červnu (datum bude upřesněno) online.

Za výbor ČAPV

František Tůma

10. Vítaíme nové členy ČAPV

Mgr. Lenka Karásková

Pracoviště: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Obor: andragogika

Zaměření: andragogika

PhDr. Mgr. Michal Vostrý, Ph.D.

Pracoviště: UJEP, Katedra speciální a sociální pedagogiky

Obor: speciální pedagog, ergoterapeut

Zaměření: patopsychologie, problematika somatopedie a psychopedie v dětském a dospělém věku

Mgr. Veronika Kadlecová

Pracoviště: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity

Obor: pedagogika

Zaměření: předškolní pedagogika, pregraduální příprava studentů učitelství

PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.

Pracoviště: Pedagogická fakulta ZČU, Katedra pedagogiky

Obor: pedagogika

Zaměření: pregraduální příprava budoucích učitelů

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

1. Konference a letní školy v ČR

- V rámci konference ČAPV 2022 proběhnou dva workshopy (jeden online, jeden na místě konání konference) určené nejen začínajícím výzkumníkům. Účast na workshopech je zdarma, registrace probíhá na <https://capv.cz/konference-capv-2022/#semine-pro-zanaic-vzkumny>.

- Ve dnech 10. a 11. listopadu se v Olomouci bude konat konference Mládež a hodnoty. K podrobnostem viz <http://www.mladezahodnoty.cz/>.

2. Konference a workshopy v zahraničí

- Různé metodologické semináře s ECTS kredity v rámci *Essex Summer School in Social Science Data Analysis* (Velká Británie) se budou konat v období 10. 7. – 19. 8. Přihlašování na letní školu probíhá na <http://essexsummerschool.com>.
- 20. výroční konference *ISATT Living and Leading in the Next Era: Connecting Teaching, Research and Citizenship* proběhne 3. – 7. července 2023 v Bari (Itálie). Více informací na <https://www.isatt.net/conferences/>.
- Na konferenci EARLI 2023 *Education as a hope in uncertain times*, která proběhne 22. – 26. 8. 2023 v Thessaloniki (Řecko), se bude možné přihlašovat od srpna 2022. Více informací na <http://earli.org/EARLI2023>.

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

1. Vybrané české odborné recenzované časopisy

NOVINKA: E-pedagogium 4/2021

Vnitřní pracovní motivace pedagogů volného času v celodenních typech škol ve Štýrsku/Rakousku: Zaměření na věk (Gerald Tritremmel); Přispívá odborná praxe studentů oboru sociální práce k jejich profesní identitě? (Miloslava Šotolová); Od základních činitelů změny a akademiků po designéry myšlení: cesta učedníka v prevenci radikalizace (Patricia Huion, Handan Sayer, Raquel Pinto-Bello Gomez, Hakan Aycicek); Univerzitní vzdělávání a jeho reakce pandemii COVID-19 (Michal Černý).

<https://e-pedagogium.upol.cz>

NOVINKA: Pedagogika 1/2022

Zadání slovních úloh jako podklad pro rozvoj čtení s porozuměním a dovednosti slovní úlohy řešit (Nad'a Vondrová, Martina Šmejkalová, Irena Smetáčková); Rozdíly ve zdravotním stavu žáků a jejich dopady na fungování žáků ve škole (Jiří Mareš); Analýza školních vzdělávacích programů přírodopisu na druhém stupni pražských základních škol (Vanda Janštová, Daniela Hančlová, Radim Kuba); Nástroj zjišťující epistemická přesvědčení učitelů v kontextu výuky historie (Jaroslav Říčan, Ondřej Pešout, Vilém Zábanský).

<https://ojs.cuni.cz/pedagogika>

NOVINKA: Pedagogika 4/2021

Monočíslo *Glass Ceilings in Education* (editorky Denisa Denglerová, Martina Kurowski): Ethnic Identity, Self-esteem, and Academic Performance of Nigerian In-school Adolescents (Adams Ogirima Onivehu); Identities in the Era of Globalisation: Reflection on International Experience as a Tool for Culturally Responsive and Inclusive Education (Markéta Sedláková, David Košatka); Harnessing Mother Tongue Diversity for Education in a Globalized Society: A Literature Review (Ntite Orji Kalu); Inclusion of Children with Diabetes Mellitus in Czech Schools (Pavla Kudlová, Helena Skarupská).

<https://ojs.cuni.cz/pedagogika>

NOVINKA: Sociální pedagogika 1/2022

Studie z monotematického čísla *Cílové skupiny sociální pedagogiky* (editoři Lenka Gulová, Lenka Ďulíková, František Trapl): The empowerment of women students from deprived backgrounds through education for social transformation – A study of Tangaza University College, Nairobi, East Africa (Vicenta Javier, Lucy Raphael Kimaro, Giuseppe Caramazza); A content analysis of the articles published in the journal Sociální pedagogika / Social Education from 2018-2020 (Adams Ogirima Onivehu, Joy Tolulope James, Jamiu Temitope Sulaimon); Informačně chudí: Nová cílová skupina sociální pedagogiky (Michal Černý).

<http://soced.cz>

Orbis scholae 1/2021

K teorii aktivního vzdělávacího obsahu v transdidaktickém pojetí (Jan Slavík, Tomáš Janík, Jiří Kohout, Tereza Češková, Pavel Mentlík, Petr Najvar); Střední článek ve vzdělávání: vymezení pojmu, přístupy a implikace pro vzdělávací politiku (Arnošt Veselý); Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče (Eva Hejzlarová, Magdalena Mouralová, Kateřina Konrádová); Koncentrace kortizolu ve slinách v průběhu zátěžových situací u úzkostných a neúzkostných adolescentů (Kateřina Kubíková, Isabella Pavelková, Aneta Boháčová).

<http://www.orbisscholae.cz/>

Pedagogická orientace 2/2021

Monotematické číslo *Výchova v přírodě*: Historií výchovy v přírodě v Čechách k lipnické Prázdňinové škole (Otakar Holec); Vývoj koncepce výchovy v přírodě v kontextu vývoje mezinárodního a její vymezení v České republice (Jan Neuman, Ivana Turčová, Tomáš Brtník, Andrew J. Martin); Realizácia outdoorovej edukácie vo vybraných krajinách zapojených do Outward Bound International (Ján Kancír, Sofia Šolcová); Kurz pobytu v letní přírodě: zkušenosti z olomoucké cesty (David Másilka, Michal Vičar, Babeta Prášilová); Tematika výchovy v přírodě v díle Jaroslava Foglara pohledem pedagogických pracovníků (Richard Macků, Jiří Němec, Ivo Jirásek); Učení v reálném světě: zkušenosti s testováním modelu pro environmentální výchovu v přírodě (Roman Kroufek, Jan Činčera); Genius loci (Jan Musil); Výuka v přírodě: módní hit či smysluplná výuka? (Jaroslava Ševčíková); Odkud a kam směřuje venkovní výuka? Historie, současnost a trendy ve venkovní výuce v kontextu vzdělávacích teorií (Karel Nepraš, Renata Šikulová); Jak učitelé využívají venkovní prostředí pro výuku vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (Štěpánka Chmelová); Edukace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v přírodním prostředí (Nikola Adelaida Řandová, Alena Thorovská).

<https://journals.muni.cz/pedor>

Studia paedagogica 4/2021

Monotematické číslo *Professional Decision-Making in Education* (Eds. Kristin Vanlommel, Milan Pol): Data Ethics in Education: A Theoretical, Practical, and Policy Issue (Ellen B. Mandinach, Jo Beth Jimerson); Assessment of German and Austrian Students' Educational Research Literacy: Validation of a Competency Test Based on Cross-National Comparisons (Jana Groß Ophoff, Christina Egger); Validation of the Teacher Decision-Making Inventory (TDMI): Measuring Data-Based and Intuitive Dimensions in Teachers' Decision Process (Kristin Vanlommel, Elke Pepermans); Sensemaking Unraveled: How Teachers Process School Performance Feedback Data (Gila Cutwirth, Evelyn Goffin, Jan Vanhoof); Student Guidance Decisions at Team Meetings: Do Teachers Use Data for Rational Decision Making? (Roos Van Gasse, Martine Mol); Assessment Decision Making in Vocational Education and Training (Henning Fjørtoft, Elin Bø Morud); Exploring Leadership Influence Within Data-

Informed Decision-Making Practices in Australian Independent Schools (Venesser Fernandes).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

2. Časopis partnerské Evropské asociace pedagogického výzkumu

NOVINKA: European Educational Research Journal (EERJ), 2/2022

Monočíslo *Diversification of the teaching profession in the context of (forced) migration*: The complexity of professional integration: An investigation of newly arrived teachers' initial process of establishing themselves as teachers in Sweden (Anki Bengtsson and Larissa Mickwitz); Creating pathways for internationally educated teachers into the teaching profession: Practices, policies and problems in the Australian context (Ken Cruickshank); Barriers to recognition for migrant teachers in Ireland (Rory Mc Daid and Emer Nowlan); Teachers with so-called migration background and the question of recognition: Experiences of fragility and hidden pedagogical potentials (Carola Mantel); 'First and foremost, we are teachers, not refugees': Requalification measures for internationally trained teachers affected by forced migration (Michelle Proyer, Camilla Pellech, Tina Obermayr, Gertraud Kremsner and Alexander Schmölz); Teachers in transition. A biographical perspective on transnational professionalisation of internationally educated teachers in Germany (Henrike Terhart); Diversity in the teachers' lounge in Germany – casting doubt on the statistical category of 'migration background' (Lisa Rosen and Marita Jacob).

Další studie: Stereotype threat-effects for Turkish-origin migrants in Germany: Taking stock of cumulative research evidence (Laura Froehlich, Sog Yee Mok, Sarah E. Martiny and Kay Deaux); Student diversity and student voice conceptualisations in five European countries: Implications for including all students in schools (Kyriaki Messiou, Lien Thien Bui, Mel Ainscow, Barbara Gasteiger-Klicpera, Edvina Bešić, Lisa Paleczek, Lotte Hedegaard-Sørensen, Hilde Ulvseth, Teresa Vitorino, Jorge Santos, Cecilia Simon, Marta Sandoval and Gerardo Echeita); Neuro-stuffed parenthood? Discursive constructions of good parenthood in relation to neuroDiscourse in Flemish social policy documents addressing parents: a case study (Joyce Leysen).

<https://journals.sagepub.com/home/eer>

NOVINKA: European Educational Research Journal (EERJ), 3/2022

Monočíslo *Public pedagogy and sustainability challenges*: Pedagogical publics: Creating sustainable educational environments in times of climate change (Lovisa Bergdahl and Elisabet Langmann); Young sustainability activists as public educators: An aesthetic approach (Danny Wildemeersch, Jeppe Læssøe and Michael Håkansson); Repair tables, broken vacuum cleaners and posters: Weaving new worlds together in response to breakdowns (Joke Vandenabeele and Mathias Decuyper); Public pedagogy and leadership in sports organisations: Futebol dá força for sustainability? (Erik Andersson); Museum education and sustainable development: A public pedagogy (Petra Hansson and Johan Öhman).

Další studie: Citizenship-as-competence, what else? Why European citizenship education policy threatens to fall short of its aims (Margot Joris, Maarten Simons and Orhan Agirdag); Transcending borders in higher education: Internationalisation policies in Sweden (Nafsika Alexiadou and Linda Rönnberg); Epistemic work in Portuguese parliamentary education debates: Externalisation to world situations as a source of epistemic capital (Íris Santos); The

vocational route to higher education in Finland: Students' backgrounds, choices and study experiences (Nina Haltia, Ulpuukka Isopahkala-Bouret and Annukka Jauhiainen).

<https://journals.sagepub.com/home/eer>

3. Další odborné recenzované časopisy vycházející v ČR

- Czech-Polish historical and Pedagogical Journal (<https://www.ped.muni.cz/cphpjournal/>)
- EduPort – Education Support (<https://eduport.pf.ujep.cz/>)
- Elementary Mathematics Education Journal (<http://emejournal.upol.cz>)
- Historia scholastica (<http://www.historiascholastica.com>)
- Journal of Technology and Information Education (<http://jtie.upol.cz>)
- Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science (<https://www.eriesjournal.com>)
- Lifelong Learning (<http://lifelonglearning.mendelu.cz>)
- Scientia in educatione (<https://ojs.cuni.cz/scied/>)
- Testfórum (<http://www.testforum.cz>)

4. Další odborné recenzované časopisy vycházející na Slovensku

- Acta Educationis Generalis (<https://content.sciendo.com/view/journals/atd/atd-overview.xml>)
- Journal of Pedagogy, The Journal of University of Trnava (<https://content.sciendo.com/view/journals/jped/jped-overview.xml>)
- Pedagogika.sk (<http://www.casopispedagogika.sk>)
- Psychológia a patopsychológia dieťaťa (<https://vudpap.sk/x/cinnosti-vudpap/informacna-a-edicna-cinnost/casopisy-vudpap/papd>)

5. České odborné časopisy popularizující pedagogický výzkum

NOVINKA: Komenský 146(2)/2022

Kompetence učitelů z pohledu strategických dokumentů a pracovníků českých základních škol: „Jenom si nejsem jistá, že supermani existují“ (Lenka Kissová, Veronika Mavrogiannopoulou Lapšanská); Bariéry a osvědčené přístupy v online doučování sociálně znevýhodněných žáků (Zbyněk Němec).

<https://www.ped.muni.cz/komensky/>

NOVINKA: Komenský 146(3)/2022

Z výzkumu: Akčná zóna v školských triedach: mýtus a či realita? (Jarmila Bradová).

<https://www.ped.muni.cz/komensky/>

KNIHY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

Fasora, L., Pečinková, A., & Stoklásková, Z. (2022). *Akademická věž ze slonoviny: státní financování a autonomie vysokých škol 1849–1939*. Centrum pro studium demokracie a kultury.

Kniha si klade otázku po vzájemném vztahu akademických samosprávných privilegií a společenské zodpovědnosti vysokých škol. Přináší tím historické argumenty a zkušenosti do aktuálně probíhající debaty o stavu a perspektivách vysokého školství. Autoři zkoumají cestu, kterou prošlo tuzemské vysoké školství od modernizace univerzit v habsburské říši (1849) až po uzavření českých vysokých škol nacisty (1939). Tedy epochu, v níž vysoké školy dosáhly výjimečného postavení ve společnosti, garancí státního financování a velkoryse koncipované samosprávy, vše ovšem s očekáváním, že splní roli vizitky národní vyspělosti a expertního střediska inovací. Byly ve starém mocnářství školy s německým vyučovacím jazykem zvýhodněné na úkor škol českých? Byl výzkum realizovaný v češtině vůbec slučitelný s vysokými nároky kladenými na vysoké školy? Přesáhlo meziválečné Československo svým velkorysým přístupem k vysokým školám své hospodářské možnosti? Kniha provází čtenáře přístupnou formou prostředím vysokých škol, vysvětluje zvláštnosti jejich fungování a táže se, zda a jak vysoké školy naděje v ně vkládané naplňovaly.

Foltýnek, T. & Mach J. (2022). *Jak předcházet psaní prací na zakázku*. Karolinum.

Psaní prací na zakázku (contract cheating) je přestupek, kdy osoba využije nepřiznanou nebo neoprávněnou třetí stranu, aby jí pomohla vypracovat práci za účelem získání zápočtu, kreditů, akademického postupu a podobné výhody. Širší veřejnosti je tato problematika známa zejména v souvislosti s nabídkami komerčních firem, které zpracování prací inzerují na internetu. Kniha ukazuje, jak psaní prací na zakázku předcházet, následně jsou popsány významné kauzy, legislativa a výzkumy v zahraničí i v České republice.

Kniha je dostupná z <https://karolinum.cz/knihy/foltynek-jak-predchazet-psani-praci-na-zakazku-26119>

Greger, D., Chvál, M., Martínková, P., Potužníková, E., Soukup, P., & Vondrová, N. (2022). *Hejného metoda výuky matematiky v mezinárodním výzkumu TIMSS. Závěrečná zpráva–Březen 2022. Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání*.

Tato zpráva představuje výsledky sekundárních analýz dat z mezinárodních šetření TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) 2015 a 2019 ve vztahu k Hejného metodě výuky matematiky. Kromě běžně dostupných dat z TIMSS byly využity informace o používané metodě výuky, které zjišťovala Česká školní inspekce jako národní doplněk sběru dat pro jednotlivé třídy zapojené do testování.

Kniha je dostupná z <https://www.nadacecs.cz/data/documents/de/ncs-pf-timss-a4-digital.pdf>

Kohout-Diaz, M. & Strouhal, M. (eds.) (2022). *Cultures of Inclusive Education and Democratic Citizenship: Comparative Perspectives*. Karolinum.

Inclusive education has aroused heated debate among teachers, parents, politicians, and the general public, yet for many involved and affected the basic concepts and real goals of inclusion are unclear or misunderstood. Presenting research by scholars from the Czech Republic, France, Norway, Poland, Canada, and Switzerland on education, democratic citizenship, and the inclusive philosophies and politics of various countries, Cultures of

Inclusive Education and Democratic Citizenship examines and clarifies the cultural, professional, and political issues surrounding the implementation of inclusive education.

The first section of the book examines the epistemology of the inclusive process. The second section compares the logic of inclusion from an international perspective. The final section explores concrete problems encountered in the different states represented.

Kopecký, K., Szotkowski, R., & Dobešová, P. (2021). *Riziková komunikace a seznamování českých dětí v kyberprostoru*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Publikace, jak název napovídá, je věnována problematice rizikové komunikace a seznamování českých dětí v kyberprostoru. Podstatnou část monografie tvoří závěry výzkumu týkajícího se projevů rizikové online komunikace u populace českých dětí od 11 do 17 let.

Kniha je dostupná z https://doivup.upol.cz/artkey/doi-990004-3400_Rizikova_komunikace_a_seznamovani_ceskych_deti_v_kyberprostoru.php

Koželuhová, E. (2022). *Čtenářské strategie u předškolních dětí a nečtenářů*. Portál.

Kniha představuje možnosti využívání čtenářských strategií při předčítání dětem předškolního věku a nečtenářům na počátku školní docházky. Cílem metody využívání čtenářských strategií je rozvíjet u dětí plné porozumění textu, tedy i porozumění implicitního významu, a připravit děti pro budoucí samostatné čtení s porozuměním. V teoretické části jsou v jednotlivých kapitolách představeny čtenářské strategie vhodné pro předškolní vzdělávání a také postup, jak s nimi při předčítání efektivně pracovat. V praktické části jsou uvedeny příklady konkrétních čtenářských lekcí s podrobnou metodikou a reflexemi jejich realizace v mateřských školách. Vše je doplněno videoukázkami, na které je v textu odkazováno. Videoukázky jsou po zadání kódů z textu dostupné na YouTube.

Kniha osloví pedagogy mateřských škol i prvních ročníků základních škol.

Kratochvílová, J. a kol. (2021). *Pedagogická diagnostika a pedagogické diagnostikování. Učební materiál*. Masarykova univerzita.

Učební text uvádí studenty do pedagogického diagnostikování a teorie pedagogické diagnostiky. Studenti se seznamují se základními metodami a nástroji pedagogické diagnostiky, poznávají proces diagnostické činnosti a význam spolupráce s odborníky při diagnostické činnosti v praxi. Studijní text je doplněn příklady z praxe a odkazy na další zdroje, které mohou studentům pomoci porozumět diagnostické práci učitelů.

Kniha je dostupná z <https://munispace.muni.cz/book?id=2146>

Pacovská, J., Nebeská, I., Rörich, A., & Vaňková, I. (2021). *Škola jako místo radosti z přemýšlení o jazyce. Pedagogický pohled na kognitivní a kulturní aspekty jazyka*. Akropolis.

Jazyk – v našem případě čeština – nejen propojuje všechny členy jazykového společenství, umožňuje vzájemnou komunikaci, ale podílí se také na tom, jak světu rozumíme, jaké kulturní hodnoty sdílíme i jak je předáváme dál. To jsou hlavní témata předkládané publikace. Záměrem autorů je vzbudit u čtenářů zájem o poznávání jazyka a přemýšlení o tom, jak jazyk formuje naše životy. Kniha je adresována hlavně pedagogům, současným a budoucím učitelům (nejen) českého jazyka, kterým nabízí náměty, jak netradičně oslovit žáky, navést je na zajímavou, ba dobrodružnou cestu poznávání mateřského jazyka.

Autorský kolektiv představuje kognitivní a kulturní přístup k jazyku i jeho využití ve výchově a vzdělávání formou vstřícnou ke čtenáři. Učitel, následně i žák se dovídají, co jazyk vypovídá

o nás samých a o kulturní historii našeho společenství; jinak řečeno, „jaký svět se skrývá za slovy“. Čtenář si postupně uvědomí, že klíč k některým poznatkům vlastně už zná z každodenní komunikace. Autoři ho vedou k tomu, aby se zamyslel nad tím, odkud se berou některé metafory, jaká je motivace běžně užívaných frazémů, např. je v dobrých rukách, dělá ramena, stojí nohama pevně na zemi, svírá se mu žaludek aj. Blíže se seznámí s tím, že na tom, jak dobře si navzájem rozumíme, se podílí jak věcný význam slova, tak i konotace, o kterých se ve škole obvykle příliš nemluví; právě ty umožňují porozumět např. přirovnáním černý jako noc, ošklivý jako noc, jíst jako vrabec, být chudý jak vrabec.

Prokop, D. (2022). *Slepé skvrny. O chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti*. Host.

Rozšířené vydání úspěšné sociologické sondy do české společnosti. Debaty o politice se v Česku často redukuje na řešení několika politiků a jejich výroků, hodnotovou introspekci a kulturní války liberálů a konzervativců. Témata, která ovlivňují kvalitu života v Česku, a tím i důvěru v demokracii, však jako by zůstávala v našich slepých skvrnách. Zvláště v době, kdy jsou politické kampaně postaveny spíše na emocích než na faktech, médií se šíří dezinformace a společnost namísto problémů, jako je budoucnost práce či podoba vzdělávání, řeší bulvární kauzy svých představitelů.

Sociolog Daniel Prokop v knize *Slepé skvrny* pohlíží na problémy a výzvy současného Česka i světa. Neřešená chudoba a exekuce, nerovné vzdělávání a omezené životní šance, nárůst populismu a neschopnost na něj reagovat, mýty o veřejném mínění zastiňující realitu — to vše souvisí s klesající důvěrou Čechů v demokracii a s její životaschopností ve stále složitější realitě.

Provázková Stolinská, D. (2021). *Komunikace učitele v prostředí české primární školy*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Prostřednictvím monografie chceme akcentovat význam podnětné komunikace v kontextu proměn vzdělávání v ČR v posledních 30 letech. Komunikaci vnímáme jako základní stavební kámen utváření vztahů mezi učitelem, žákem a jeho rodičem. Dle trendů vzdělávací politiky se hovoří o vytváření prostoru pro otevřenost škol na variantních úrovních. Hlavním cílem monografie je zdůraznit význam komunikace učitele s žákem a s rodičem v prostředí české primární školy pro úspěšnost vzdělávání, a to od podpory procesů žákova učení po uplatňování soudobých vizí vzdělávání.

Knih je dostupná z <http://kpv.upol.cz/komunikace-ucitele-v-prostredi-ceske-primarni-skoly.php>

Slowík, J. (2022). *Inkluzivní speciální pedagogika*. Grada.

Inkluze je tématem rezonujícím nejenom mezi pedagogickými odborníky a profesionály ve školské praxi, ale díky poměrně intenzivní medializaci (v pozitivním i negativním smyslu) se s touto problematikou nepochybně setkala i převážná část veřejnosti. Inkluzivní přístup ve vzdělávání je již popsán v řadě českých publikací, nikoliv ale dostatečně srozumitelným, přehledným a komplexním způsobem.

Mezi odborníky proto panují značné rozpaky v otázce porozumění a zejména aplikace tohoto přístupu jak ve školní a mimoškolní edukaci, tak rovněž v širším významu inkluze coby sociálního konceptu.

Zcela nevyjasněn zůstává vztah mezi inkluzivní pedagogikou (jako nově se formující pedagogickou disciplínou) a speciální pedagogikou (jako již pevně etablovaným oborem s dlouholetou tradicí v českém školství i v dalších oblastech souvisejících se životem osob

s postižením či znevýhodněním, včetně dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami).

Kniha nabízí čtenářům vymezení a zpřehlednění oblastí inkluzivní a speciální pedagogiky, kterým se autor dlouhodobě věnuje teoreticky, výzkumně, publikačně i na úrovni přímé praxe, a zejména pak jejich propojení v konceptu inkluzivní speciální pedagogiky.

Může být proto přínosná nejenom pro odborníky v oblasti pedagogiky a vzdělávání, sociální práce nebo dalších pomáhajících profesí v akademické sféře i v profesní praxi, ale stejně dobře poslouží jako učebnice pro studenty řady souvisejících oborů (učitelství, sociální práce, psychologie, sociologie, zdravotnických oborů apod.), zejména na úrovni terciárního a celoživotního vzdělávání. Tím spíše, že podobným způsobem u nás dosud nebyl předkládaný obsah publikačně zpracován.

Syslová, Z. & Borkovcová, I. (2022). *Uvádění začínajících učitelů mateřských škol*. Wolters Kluwer.

Nová monografie *Uvádění začínajících učitelů do praxe mateřských škol* cílí na problematiku podpory začínajících učitelů mateřských škol. Právě tomuto tématu nebyl věnovaný žádný výzkum. Stejně jako další typy škol nemají ani ty mateřské žádnou oporu pro uvádění začínajících učitelů v zákonných či metodických dokumentech.

Autorky této publikace se proto rozhodly přiblížit uvádění začínajících učitelů mateřských škol zejména ředitelům a ředitelkám, ale i učitelům a učitelkám, kteří berou na svoje bedra zodpovědnost uvádění. Oporou jim byly nejen teorie spojené s tzv. socializací začínajících učitelů, ale především výzkumné šetření, které provedly. Všechny dostupné informace a výzkumná zjištění zarámovaly zahraničními zkušenostmi a v závěrečné kapitole se pokusily formulovat doporučení určená jak samotným začínajícím učitelům, tak učitelům uvádějícím, ale i vedení mateřských škol.

Štuka, Č. & Vejražka, M. (2022). *Testování a hodnocení studentů na VŠ*. Karolinum.

Publikace se zabývá metodikou přípravy, provedení a hodnocení testů. V deseti kapitolách nabízí nejen praktickou příručku metodiky a nástrojů pro sestavování a vyhodnocování vlastních testů, ale předkládá i fundovaný a obsáhlý teoretický základ a příklady z různých oborů i úrovní. Autoři chápou hodnocení znalostí jako formu komunikace mezi učitelem a studenty a jako nedílnou součást informované výuky. Začátečníci, ale i pokročilí v problematice testování získají povědomí o standardizaci, reliabilitě či validitě testu, o zabezpečení nebo i o novějších a rychle se rozvíjejících přístupech – např. testování s otevřenou knihou.

Kniha je dostupná z <https://karolinum.cz/knihy/stuka-testovani-a-hodnoceni-studentu-na-vs-26276>

KNIHY: ČLENOVÉ ČAPV DOPORUČUJÍ

Četli jste zajímavou publikaci nedávno vydanou v zahraničí, jež byste rádi doporučili ostatním členům? Napište nám na bulletin@capv.cz.

VÝZVY PRO AUTORY

Do 15. 6. je možné zasílat abstrakty do monotematického čísla „Didaktika: vývoj – stav – perspektivy“, které vyjde v roce 2023 v časopise *Pedagogika*. K podrobnostem viz <https://ojs.cuni.cz/pedagogika/announcement/view/21>

Redakční poznámka

Informace o konferencích jsou zveřejňovány po dobu otevřené registrace na konferenci. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby zveřejnění nového čísla. Informace o nových knihách jsou zveřejňovány jednou. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na webových stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce. Bulletin ČAPV vychází pětkrát ročně. Informace o konferencích a nových či zajímavých publikacích zasílejte na: bulletin@capv.cz.

Bulletin připravuje a edituje František Tůma (KAA FF MU). Na tvorbě bulletinu spolupracují: Jana Poláčková Vašátková (KSA FF UP), Martin Chvál (ÚVRV PedF UK), Roman Švaříček (ÚPV FF MU) a Hana Voňková (KPed PedF UK). Jazykovou korekturu provedl doktorand na KAA FF MU David Ryška. Za stipendijní podporu děkujeme Katedře anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.